

U ovom izdanju

Projekti

- Uvođenje sistema upravljanja za tokove posebnih kategorija otpada u dva kantona u Bosni i Hercegovini, Str. 2
- Uvođenje sistema upravljanja... Aktivnosti u projektu, Str. 3
- Ojačajmo Fond za standarde, Str. 5

Start up program

- Tehnička podrška programima podrške za pokretanje startup-a Zeničko-dobojskog kantona, Str. 4
- Tri uspješne priče iz projekta TRIK, Str. 5

Jačanje kapaciteta kantonalnih institucija

- PCM seminar u Vladi kantona SBK/KSB, Str. 6

Ex-post evaluacija projekata EU

- Ex-post evaluacija projekta REZ Agencije "Prošlost za budućnost", Str. 6

Regionalni projekti

- Uspostavljanje i promocija mentoring usluga za MSP u zemljama Zapadnog Balkana, Str. 7
- BFC SEE Program - U Budvi održana svečana godišnja dodjela BFC SEE sertifikata, Str. 7

Razno

- Projekt "Sunshine for Children" - Ugrađeni solarni kolektori na zgradi JU Dom-Porodica u Zenici, Str. 8
- Jedanaest generacija CISCO Akademije mrežnih tehnologija REZ Agencije, Str. 8
- Najava sajma Timod EXPO 2020, Str. 8

Bisnode BH dodjeljuje kompaniji "REZ" d.o.o. Zenica AAA certifikat bonitetne izvrsnosti 2019

Ovim certifikatom Bisnode Bosna i Hercegovina potvrđuje da je subjekt postigao međunarodni standard bonitetne izvrsnosti te spada u razred visoke bonitetne izvrsnosti u Bosni i Hercegovini. Poslovni subjekt zadovoljava kriterije bonitetne izvrsnosti za 2019. godinu te spada među najpouzdanije bh. poslovne subjekte koji imaju pravo korištenja međunarodno priznatog statusa AAA kao simbola standarda bonitetne izvrsnosti.

Uvođenje sistema upravljanja za tokove posebnih kategorija otpada u dva kantona u Bosni i Hercegovini

➤ **Realizacija projekta je počela 01. februara 2019. godine i trajati će do 31. oktobra 2021. godine**

Više o izazovima i ciljevima projekta, uključujući i osnovne podatke o projektu, objavljeno je u Biltenu REZ Agencije br. 22 (na strani 5).

U skladu sa Operativnim planom projekta, do sada su realizirane slijedeće aktivnosti:

- Definirani su kriteriji i odabrano 5 JLS koje će učestvovati u projektu (Grad Zenica, općine Tešanj, Žepče, Busovača i Travnik).
- Potpisani Memorandum o razumijevanju između GIZ, ALBA, JLS i JKP.
- Održani su sastanci sa JLS, JKP, resornim kantonalnim ministarstvima, FMOiT, federalnim i kantonalnim inspekcijama s ciljem predstavljanja projekta, planiranih aktivnosti i očekivanih rezultata. Formirana je Radna grupa projekta čiji su članovi predstavnici navedenih institucija i partnera u projektu (GIZ, REZ i ALBA).
- U periodu od 12. do 19. februara 2019. godine u Zenici (sjediste ZDK) i Travniku (sjediste SBK/KSB) provedena je polazna Anкета o informiranosti građana o načinu sakupljanja posebnih kategorija otpada. Anketom je bilo obuhvaćeno 150 osoba. Ispitanici su bili učenici srednjih

škola i građani Zenice i Travnika, te uposlenici komunalnog preduzeća ALBA Zenica d.o.o. Urađena je analiza rezultata ankete.

 U periodu od 14. do 16. aprila 2019. godine organizirana je studijska posjeta gradovima Prelog i Velika Gorica, Republika Hrvatska, s ciljem primjene dobrih praksi zemalja iz okruženja u projektu: grad Zenica, općine Tešanj, Žepče, Busovača i Travnik. Članovi BiH delegacije bili su članovi Radne grupe projekta, ukupno 19 osoba.

 Urađen je dokument Strategija komuniciranja/Strategija jačanja svijesti u javnosti i Akcioni plan za provedbu Strategije sa predloženim promotivnim aktivnostima. Strategija je prezentirana članovima Radne grupe na sastanku održanom 04. jula 2019. godine.

 Održani su sastanci sa JKP i prikupljene potrebne informacije za analizu stanja i

potreba općina i JKP. Određene su lokacije na koje će se postavljati kontejneri za sakupljanje posebnih kategorija otpada. Priprema lokacija od strane JKP je u toku.

 Urađena "Analiza stanja i potreba u svrhu postupanja sa posebnim vrstama otpada u pilot općinama" (juli 2019.)

 Definirane su vrste posebnih kategorija otpada (Izmjene Zakona o upravljanju otpadom, Sl. novine FBiH 92/17) koje će se sakupljati u toku projekta: ambalažni otpad, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadni gume, električni i elektronični otpad i medicinski otpad iz domaćinstava.

 17. septembra 2019. godine održan sastanak sa kompanijom Kim Tec Eko (operater za električni i elektronični otpad) – dogovor o saradnji vezano za promotivne aktivnosti.

 Pripremljene tehničke specifikacije za kontejnere koji će se nabavljati u okviru projekta. Nabavka opreme je u toku.

 Održana tri sastanka Radne grupe projekta (4. aprila, 4. jula i 4. decembra 2019. godine).

Aktivnost "Polazno istraživanje o odlaganju posebnog otpada" - Zaključci o rezultatima provedene ankete

Polazna Anкета o informiranosti građana o načinu sakupljanja posebnih kategorija otpada provedena je u periodu od 12. do 19. februara 2019. godine u Zenici (sjediste ZDK) i Travniku (sjediste SBK/KSB).

Anketom je bilo obuhvaćeno 150 osoba. Ispitanici su bili učenici srednjih škola i građani Zenice i Travnika i uposlenici ALBA Zenica d.o.o.

Što se spolne strukture tiče, 58,7% ispitanika su bile žene, a 41,3% su bili muškarci. Kad je u pitanju starosna dob 53,3% ispitanika je starosne dobi do 29 godina, a 46,7% su ispitanici od 30 do 60 godina i više.

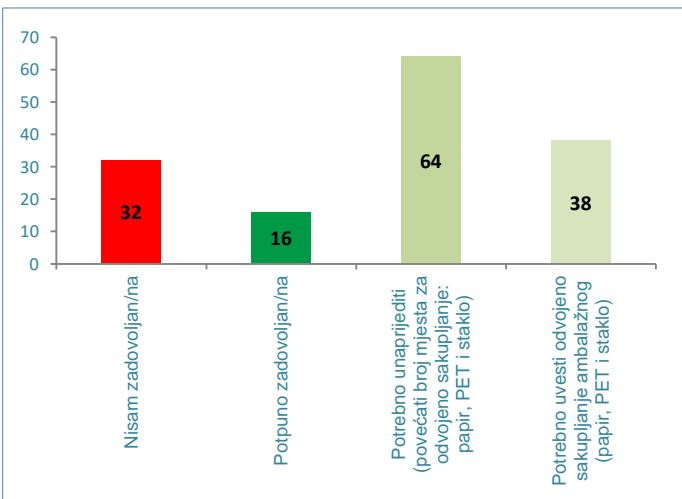
Anketom su bila obuhvaćena slijedeća pitanja:

- (1) Da li ste zadovoljni načinom sakupljanja otpada u Vašem gradu/općini?
- (2) Koliko ste informirani o vrstama otpada koji nastaju u domaćinstvima?
- (3) Da li znate šta su to posebne kategorije otpada i kako se odlažu? (4) Da li znate koje se vrste posebnog otpada ne odlažu na deponije? Navedite. (5) Da li znate gdje u Vašem gradu/općini možete odložiti otpad kao što su npr. stare baterije, mobiteli, fenovi za kosu, plastične boce, lijekovi, stare automobilske gume i sl.?
- (6) Da li znate kako da odgovorno postupite sa posebnim vrstama otpada, uključujući opasni otpad, u Vašem gradu/općini?
- (7) Koji je Vaš prijedlog za unapređenje sistema sakupljanja komunalnog otpada iz domaćinstava u Vašem Gradu/općini?

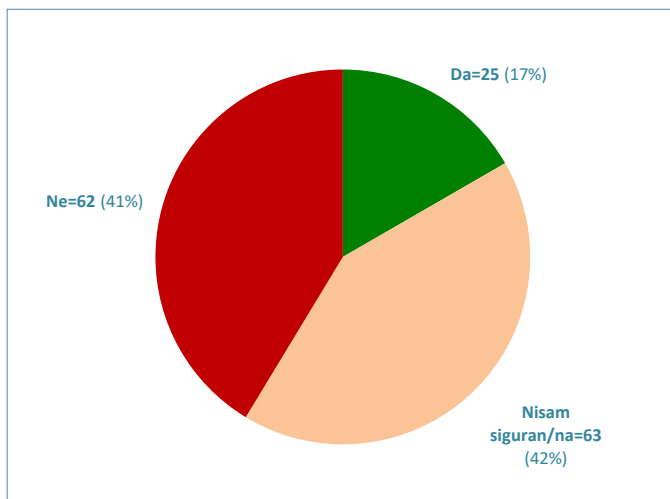
Rezultati ankete su pokazali da:

- je samo 16 (10,7%) ispitanika potpuno zadovoljno načinom sakupljanja otpada u svom gradu/općini
- 50,6% ispitanika zna samo osnovno ili nije upoznato o vrstama otpada koje nastaju u domaćinstvu
- čak 83,3% ispitanika nije sigurno ili uopće ne zna gdje može u svojoj lokalnoj zajednici odložiti otpad kao što su stare baterije, mobiteli, fenovi za kosu, plastične boce, lijekovi, stare automobilske gume i sl.
- samo 8,7% ispitanika zna kako da odgovorno postupa sa posebnim vrstama otpada, uključujući opasni otpad u svojoj lokalnoj zajednici
- vezano za pitanje 7 (koje je bilo pitanje otvorenog tipa u kojem su ispitanici iznosili svoje prijedloge za unapređenje sistema zbrinjavanja otpada) njih 28,7% predlaže uvođenje odvojenog sakupljanja otpada, 22% predlaže povećanje broja lokacija i broja kontejnera, dok 28% predlaže bolju edukaciju i informiranost o problemu odlaganja otpada.

Nakon provedene ankete urađena je detaljna **statistička analiza rezultata ankete** (na slikama su primjeri grafičkog prikaza odgovora na dva pitanja).

Pitanje 1: Da li ste zadovoljni načinom sakupljanja otpada u Vašem gradu/općini?

Pitanje 5: Da li znate gdje u Vašem gradu/općini možete odložiti otpad kao što su npr. stare baterije, mobiteli, fenovi za kosu, plastične boce, lijekovi, stare auto gume i sl.?

Radna grupa projekta

Da bi se osiguralo participativno učešće ključnih aktera u uspostavljanju održivog sistema za upravljanje posebnim vrstama otpada kako bi njihovo znanje, iskustvo i savjeti doprinijeli kvalitetnijoj realizaciji aktivnosti, unapređenju stanja na teritoriji pilot općina i ostvarenju očekivanih rezultata formirana je Radna grupa projekta. Članovi Radne grupe su predstavnici grada Zenica, općina Busovača, Tešanj, Travnik i Žepče, JKP Komunalac Busovača, JP Rad Tešanj, JKP Bašbunar Travnik, JP Komunalno Žepče, Federalnog Ministarstva okoliša i turizma, Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša ZDK, Ministarstva prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova SBK/KSB, Federalne uprave za inspeksijske poslove ZDK, Kantonalne uprave za inspeksijske poslove ZDK, Kantonalne inspekcije za okoliš pri Ministarstvu prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova SBK/KSB, te predstavnici GIZ-a, Alba Zenica d.o.o. i REZ Agencije.

Ključne aktivnosti Radne grupe su:

- Učešće u uspostavljanju sistema za upravljanje posebnim kategorijama otpada u pilot općinama
- Promocija primjene dobrih praksi iz zemalja u okruženju
- Analiza predloženih edukativnih mjera i promotivnih aktivnosti s ciljem jačanja svijesti
- Savjetodavna uloga u provođenju aktivnosti na terenu

 Promoviranje uspostavljanja sistema za upravljanje posebnim kategorijama otpada u općinama iz ZDK i SBK/KSB koje nisu uključene u projekt

 Podrška primjeni postojećih zakonskih propisa koji se odnose na generatore otpada

Radna grupa se do sada sastajala tri puta: 04. aprila, 04. jula i 04. decembra 2019. godine.

Usvojeni su dokumenti koji su urađeni u okviru

projekta: Analiza stanja i potreba u svrhu postupanja sa posebnim vrstama otpada u pilot općinama i Strategija komuniciranja/Strategija jačanja svijesti, izabrano je 6 kategorija posebnih vrsta otpada (ambalažni otpad, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadne gume, električni i elektronički otpad i medicinski otpad iz domaćinstava) kojima će se projekt baviti, a organizirana je i studijska posjeta kako bi se primjeri dobre prakse zemalja iz okruženja primijenili u jedinicama lokalne samouprave koje učestvuju u projektu.

Studijsko putovanje – posjeta gradovima Prelog i Velika Gorica, Republika Hrvatska

U okviru projekta "Uvođenje sistema upravljanja za tokove posebnih kategorija otpada u dva kantona u Bosni i Hercegovini" u periodu od 14. do 16. aprila 2019. godine organizirana je studijska posjeta gradovima Prelog i Velika Gorica, Republika Hrvatska, s ciljem primjene dobrih praksi zemalja iz okruženja u pilot općinama koje učestvuju u projektu: Grad Zenica, općine Tešanj, Žepče, Busovača i Travnik.

Učesnici studijskog putovanja su imali priliku sresti se i razgovarati sa predstavnicima gradske uprave i komunalnih preduzeća gradova Prelog i Velika Gorica vezano za zbrinjavanje posebnih kategorija otpada i čuti njihova iskustva, običi reciklažni centar i kompostanu u Prelogu, odlagalište neopasnog otpada i reciklažno dvorište u Velikoj Gorici, te posjetiti kompaniju "Tehnix" iz Donjeg Kraljevca, koja je vodeći proizvođač opreme za zaštitu okoliša i građevina za gospodarenje otpadom, te kompaniju "Kova" iz Mraclina koja proizvodi opremu za gospodarenje otpadom i drugu komunalnu opremu.

Članovi BiH delegacije bili su članovi Radne grupe projekta: predstavnici Grada Zenica, općina Tešanj, Žepče, Busovača i Travnik, JKP "Bašbunar" Travnik, JKP "Komunalac" Busovača, JKP "Rad" Tešanj, Alba Zenica, Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstva prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna, Federalne uprave za inspeksijske poslove, Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Zeničko-dobojskog kantona, kantonalni inspektor zaštite okoliša pri Ministarstvu prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna, te predstavnici projektnog tima iz GIZ-a, Albe i REZ Agencije, njih ukupno 19.

Aktivnosti u toku

U toku su pripreme lokacija za postavljanje kontejnera za posebne kategorije otpada u svih pet jedinica lokalne samouprave. Nabavljeni su kontejneri za posebne kategorije otpada u decembru 2019. godine.

Distribucija kontejnera JKP-ovima je predviđena početkom 2020. godine.

Tehnička podrška programima podrške za pokretanje startup-a Zeničko-dobojskog kantona

➤ U skladu sa potrebama Ministarstva, REZ Agencija je zadužena pružiti tehničku asistenciju

Ministarstvo privrede Zeničko-dobojskog kantona je u junu 2019. godine objavilo Javni poziv svim Fizičkim licima i registriranim obrtima sa područja Zeničko-dobojskog kantona da podnesu prijavu za učešće u programu za razvoj preduzetništva i podršku osnivanju novih preduzeća.

Osnovni ciljevi programa su:

- Unapređenje i promocija poduzetništva i poduzetničkog duha u odabranim lokalitetima;
- Poboljšanje socioekonomske situacije kroz registraciju novih preduzeća i stvaranje novih radnih mjesta;
- Jačanje poslovne infrastrukture i, na bazi ostvarenih rezultata i iskustava, stvaranje modela za buduću podršku novim preduzetnicima u poslovanju.

U skladu sa potrebama Ministarstva REZ Agencija je zadužena da pruži tehničku asistenciju u sprovođenju ove mjere tako što će

vršiti pripremu aplikacija za izradu poslovnih planova u ciklusima edukacije i pružati usluge mentoringa za kandidate kojima budu odobrena sredstva. Poslovni savjetnici REZ Agencije će pratiti startup-e tokom 6 mjeseci kroz usluge mentoringa.

U periodu juni-septembar urađene su sljedeće aktivnosti u okviru mjere **"Program podrške fizičkim licima i registriranim obrtima sa područja Zeničko-dobojskog kantona za učešće u programu subvencioniranja administrativnih troškova kod pokretanja poslovnih ideja i registracije privrednih subjekata"**:

- Evaluacija pristiglih prijava - učešće u radu Komisije
- Priprema programa, curricula i materijala za trening
- Informativni sastanak se održan je u prostorijama REZ Agencije 07.08.2019. Sastanku su prisustvovali svih trinaest

odabranih korisnika, predstavnici Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona i predstavnici REZ Agencije.

Prva dvodnevna radionica **"Startup"** je održana 04. i 05.09.2019. godine. Predavač je bio g. **Vladimir Ćorda** (Swiss Foundation for Technical Cooperation). Polaznici su se upoznali sa osnovama pokretanja biznisa, razvoju poslovne ideje, poslovnim modelu.

Druga dvodnevna radionica **"Izrada poslovnog plana"** je održana 11. i 12. septembra 2019. godine. Predavači su bili g. Kenan Kesić i g. Adnan Gazija, projekt menadžeri u REZ Agenciji. Prisutnima je podijeljena brošura "Priručnik za izradu poslovnog plana" i kroz dvodnevno predavanje su se upoznali sa sažetkom poslovnog plana, šta je proizvod/usluga, koja je struktura firme, marketing i prodaja, koji su faktori uspjeha i rizika, šta je finansijski, a šta investicioni plan.

Prezentacija poslovnih ideja potencijalnih korisnika sredstava

U sklopu kontinuirane podrške **Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona** fizičkim licima i registriranim obrtima sa područja ZDK, organizirana je 17.10.2019. godine prezentacija poslovnih ideja 10 potencijalnih korisnika sredstava predviđenih Javnim pozivom.

Ispred ministarstva privrede kandidate je u uvodnom dijelu pozdravio g. **Osman Buza**, pomoćnik Ministra za privredu Zeničko-dobojskog kantona, navodeći kako je osnovna namjera Programa podrška fizičkim licima i registriranim obrtima da pokrenu svoj biznis realiziranjem poslovne ideje i na taj način kreiraju nova radna mjesta.

U okviru ovog javnog poziva, tehničku podršku u realizaciji programa je pružila Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH – REZ Agencija, a podnosioci prijave su prošli specijalističku modularnu poduzetničku edukaciju koju su vodili eksperti REZ Agencije. Najbolje ocijenjeni poslovni planovi će dobiti **bespovratnu finansijsku podršku, kao i mentorsku podršku u prvih šest mjeseci poslovanja.**

Potpisani ugovori sa deset korisnika subvencija za pokretanje poslovnih ideja i registraciju privrednih subjekata

Ministar za privredu Zeničko-dobojskog kantona **Zlatko Jelić** potpisao je 02.12.2019. godine ugovore sa deset korisnika podsticaja iz Programa subvencioniranja troškova kod pokretanja poslovnih ideja i registracije privrednih subjekata u 2019. godini, za što je ovo ministarstvo izdvojilo 100.000 KM. Po 10.000 KM dobilo je osam fizičkih lica, te dva obrta iz ZDK.

Start up programi

Tri uspješne priče, rezultati projekta "TRIK – za nove mogućnosti u zapošljavanju i poduzetništvu"

Adila Horić

Salon za ljepotu i zdravlje
BODY AND BEAUTY LOUNGE

Adila Horić jedna je od dvanaest mladih osoba kojoj je pružena podrška kroz edukaciju, mentorstvo, finansije i marketing u sklopu projekta TRIK za nove mogućnosti u zapošljavanju i poduzetništvu.

Ova mlada poduzetnica pokrenula je vlastiti posao – Salon za ljepotu i zdravlje "Body and Beauty Lounge".

Adila Horić, magistrica fizioterapije i radne terapije, primjenjuje tradicionalne terapijske metode maderoterapiju i hidžamu, kao i druge oblike masaže za koje se smatra da pozitivno utiču na zdravlje i bolji izgled i pomažu ljudima da se oslobode stresa i osjećaju bolje. Adila kaže da sve više ljudi spoznaje dobrobiti ovakvih tretmana i da je broj njenih klijenata u stalnom porastu.

Adila šalje poruku mladim ljudima da se okušaju u poduzetništvu i ističe značaj podrške koju je dobila u Poslovnom inkubatoru „BeeZone“ kroz projekt TRIK.

Mirela Tenić

FRIZERSKI SALON
"MIRELA"

Mirela Tenić je aplicirala za bespovratna sredstva na objavljenom Javnom pozivu iz projekta TRIK. Već je imala urađen poslovni plan, ali ga je željela unaprijediti, pa je iskoristila pogodnosti start-up paketa i svoju poslovnu ideju – frizerski salon sa posebnom uslugom pretvorila u stvarnost.

Pored standardnih usluga koje se nude u salonu, njen frizerski salon je poseban po tome što nudi frizerske usluge za djecu u posebnom kutku koji je prilagodjen za dječiji uzrast, što se posebno odnosi na uzrast od 1 do 5 godina kada su djeca najosjetljivija i plaše se frizera.

Realizacijom ovog projekta posjeta frizeru sa djetetom nije povezana sa plaćom i borbama jer sada mali klijenti koji dodju u salon friziranje pamte kao zanimljivu avanturu.

Alen Kapetan

EXPERIENCE FLYING

Alen Kapetan je jedan od mladih entuzijasta koji je svoju poslovnu ideju proveo u djelo nakon finansijske i edukacijske podrške kroz projekt TRIK za nove mogućnosti u poduzetništvu i zapošljavanju.

U želji da proširi turističku ponudu na područje općine Travnik, osmislio je i realizirao neobičan način prezentacije grada turistima. Posjetitelji tvrđave Stari grad sada imaju priliku doživjeti sedmominutni virtualni let, što je jedno sasvim novo iskustvo.

Uz pomoć virtualnih naočala i samostalno upravljajući dronom, posjetitelji mogu iz ptičje perspektive, sa visine 50 do 150 metara, razgledati cjelokupan kompleks tvrđave i grad Travnik. Pored ove usluge koja se sastoji od panoramskog leta uz pomoć drona i VR naočala, postoji i mogućnost slikanja i snimanja kamerom visoke rezolucije, tako da uz liveview kupac može dobiti za uspomenu slike i snimke koje mu se naknadno dostavljaju putem Vibera, WhatsAppa ili maila.

Projekti u realizaciji

Ojačajmo Fond za standarde

U okviru programa "Razvoj radne snage i veći pristup tržištima" (WHAM) koji finansira Američka Agencija za međunarodni razvoj - USAID, a provodi Međunarodno izvršno službeno tijelo, International Executive Service Corps odobren je projekt/grant "Ojačajmo Fond za standarde" čiji je korisnik Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH – REZ. Projekt se implementira u periodu od 1. oktobra 2018. do 31. januara 2020.

Projekt "Ojačajmo fond za standarde" pomaže kompanijama u uvođenju sistema upravljanja kvalitetom i potrebnih certifikata za proizvode/usluge tražene ciljanim tržištima kao što su EU standardi / ili drugi relevantni standardi. Cilj je unaprijediti kapacitete malih i srednjih preduzeća, brzo-rastućih, izvoznika i spremnih za izvoz iz sektora drvne, metalne i tekstilne industrije (do 20 firmi iz Srednjobosanskog kantona / Kantona Središnja Bosna).

Projektom se sufinansira maksimalno 50% troškova uvođenja standarda a maksimalni iznos po jednoj kompaniji je 5.000 KM. Sredstva za FOND su namjenski obezbijedena od strane REZ Agencije putem projekta „Razvoj radne snage i veći pristup tržištima (eng. Workforce and Higher Access To Markets Activity – WHAM)“, te Ministarstva privrede SBK/KSB.

Pregled odobrenih firmi i standarda koje planiraju uvesti

01. A&F d.o.o.	Jajce	ISO 9001:2015
02. ATT d.o.o.	Gornji Vakuf-Uskoplje	IATF 16949 (ISO/TS 16949)
03. BULJAN CESTE d.o.o.	Kreševo	ISO 14001, ISO 45001
04. EURO LANA d.o.o.	Gornji Vakuf-Uskoplje	FSC CoC
05. FAIK d.o.o.	Novi Travnik	ISO 45001
06. FTM d.o.o.	Novi Travnik	ISO 9001:2015
07. LPS COMMERC d.o.o.	Jajce	FSC CoC
08. MAKAMA d.o.o.	Bugajno	ISO 9001:2015
09. METALOS d.o.o.	Kreševo	EN 1090-2
10. MK-CNC d.o.o.	Travnik	ISO 9001:2015
11. OBRT ENO	Travnik	ISO 9001:2015
12. OBRT LIF	Travnik	ISO 9001:2015
13. PREVENT-STEP d.o.o.	Bugajno	ISO 9001:2015, 14001, ISO 45001
14. RENOIR d.o.o.	Kiseljak	CE oznaka
15. STEEL PROJECT d.o.o.	Novi Travnik	CE oznaka

Projekt "Ojačajmo fond za standarde" završava u januaru 2020. godine a **Ministarstvo privrede SBK planira i u toku 2020. pružiti finansijsku podršku preduzećima** koja uvode međunarodno priznate standarde.

Očekivani rezultati: Do 20 kompanija iz SBK/KSB će dobiti međunarodni standard kvaliteta koji će pratiti povećanje prodaje za minimalno 10% i povećanje izvoza od najmanje 5% u ciljnim kompanijama, kreirano najmanje 20 novih radnih mjesta u kompanijama korisnicima grant sredstava.

Seminar "Upravljanje projektnim ciklusom i priprema projekata za fondove EU"

➤ REZ Agencija održala dvodnevni seminar za institucije SBK/KSB u Travniku

U četvrtak, 12. decembra 2019. godine u Travniku je završen dvodnevni seminar na temu "Upravljanje projektnim ciklusom i priprema projekata za fondove EU". Seminar su održali predstavnici REZ Agencije u saradnji sa Uredom za evropske integracije, fondove, odnose s javnošću i kvalitetu prema međunarodnom standardu SBK/KSB.

Edukacija je bila namijenjena uposlenicima kantonalnih ministarstava, općina, javnih ustanova i nevladinih organizacija koji se u svom radu susreću ili će se susretati sa pripremom ili realizacijom projekata koje finansiraju domaći i međunarodni donatori.

Polaznici obuke su upoznati sa općim principima i EU metodologijom upravljanja projektnim ciklusom (PCM - Project Cycle Management).

Seminarom su bile obuhvaćene slijedeće teme:

- Upravljanje projektnim ciklusom - 6 faza projektnog ciklusa

- Pristup Logičke matrice (Faza analize i faza planiranja)
 - Kako se prijaviti na otvoreni poziv za dostavljanje projekata (Priručnik za aplikante)
 - EU aplikacija - pisanje prijedloga projekta
- Tokom ove dvodnevne radionice učesnici seminara su imali priliku da se upoznaju i sa praktičnim iskustvima REZ Agencije, vezano za pripremu i implementaciju projekata koje je finansirala EU.

Seminaru je prisustvovalo ukupno 27 osoba iz gore navedenih institucija.

Ex-post evaluacija programa EU

Ex-post evaluacija projekta "Prošlost za budućnost" (Past for the Future)

Ex-post = after the event

Evropska komisija za svoje programe koristi ex-post (naknadne) evaluacije za procjenu je li određena intervencija bila opravdana i je li djelovala (ili djeluje) kako se očekuje u postizanju svojih ciljeva i zašto.

Evaluacija nakon projekta (koja se također naziva i naknadni pregled projekta ili naučene lekcije) je procjena rezultata, aktivnosti i procesa projekta koji vam je to omogućio.

Također, prepoznavanje dostignuća projekta i priznavanje rada ljudi.

Predstavnica Evropske komisije **Dr. June Taboroff**, Viši stručnjak za kulturne resurse i ocjenjivanje (Senior Cultural Resource and Evaluation Specialist), posjetila je 13.12.2019. godine Općinu Maglaj, gdje je u periodu 2011-2013 implementiran EU projekt "Prošlost za budućnost" (Past for the Future) u partnerstvu REZ Agencije (Regionalne razvojne agencije za regiju Centralna BiH) i Općine Maglaj u okviru programa "Pripremne akcije za očuvanje i obnovu kulturne baštine u područjima sukoba na Zapadnom Balkanu za 2010".

U okviru posjete upriličen je sastanak u prostorijama Općine Maglaj, kojemu su pored Dr. June Taboroff prisustvovali i Mirko Čičak, menadžer projekta iz vremena implementacije (REZ Agencija), osoblje Općine Maglaj koje je predvodio Ferhat Bradarić, šef Odjeljenja za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo, kao i predstavnici nevladinih organizacija "Gradski folklorni ansambl" i HKUD "Gromovnik" koje su bile korisnici projekta, zatim predstavnici Udruženja mladih "Pod našom tvrđavom-Sub castro nostro Maglaj" i predstavnici domaćinstava, korisnika B&B komponente (Bed & Breakfast), te novinari RTV Maglaj.

Na sastanku je istaknuta važnost projekta "Prošlost za budućnost" za općinu Maglaj, s posebnim naglaskom na očuvanje historijske i kulturne baštine, kao i razvoja turizma, te su prezentirani efekti svih komponenti projekta, te ideje o daljnjem korištenju spomenika graditeljskog naslijeđa, objekta "Delibegov han" koji je obnovljen u okviru projekta.

Nakon sastanka, Dr. June Taboroff i Mirko Čičak, zajedno sa predstavnicima Općine posjetili su **Delibegov han** i **Stari grad Maglaj** (nacionalni spomenik tvrđavu Maglaj).

info@rez.ba • www.rez.ba

Tel. +387 32 462 161 Fax +387 32 441 230

Uspostavljanje i promocija mentoring usluga za MSP u zemljama Zapadnog Balkana

➤ Poslovni savjetnici REZ Agencije učestvovali u obuci o Kaizenu za pružanje mentoring usluga

Obuka je održana u prostorijama agencije SERDA 2.10.2019. godine za 26 mentora.

Predavač je bio JICA konsultant **Masashi Yamanaka**, a učesnici su imali priliku naučiti šta je to Kaizen i kako ga mogu predstaviti malim i srednjim preduzećima.

Na japanskom Kaizen znači kontinuirano poboljšanje, te se smatra izvorom snage japanskih kompanija. Pristup u Kaizenu je takav da u fokusu nisu drastične, kratkoročne promjene. Kaizen podrazumjeva ostvarivanje dugoročnog rezultata kontinuiranim, malim poboljšanjima.

Izvori navode, da je razvijen u Japanu, u Toyoti, ciljem razvoja kulture zaposlenih, kako bi se utvrdilo optimalno uredno i čisto radno okruženje. Zanimljivo je, da sada gotovo nema kompanije, koja nije preuzela barem dio ove metodologije. Kod nas se često pogrešno razumije i definiše kao sistem uređenja i čišćenja, ali Kaizen znači mnogo više od toga.

Kako je istaknuto Kaizen je promjena kulture, te je predstavljeno 5 koraka Kaizena. Jedan od ključnih koraka je 5S, pet početnih slova japanskih riječi koje u prevodu na engleskom glase:

- Seiri – Sort – sortirati;
- Seiton – Set in Order – urediti,
- Seiso – Shine – čistiti;
- Seiketsu – Standarize – standardizovati;
- Shitsuke – Sustain – održati

Diskusija u okviru obuke bila je veoma uspješna i pokazala se kao **dobra osnova za dalji rad mentora** kako bi pomogli da se ostvare promjene u svakodnevnom poslovanju bh. kompanija.

Kaizen na japanskom jeziku znači "poboljšanje" ili "promjena na bolje". Ta se filozofija fokusira na kontinuirana poboljšanja (korak po korak) procesa u proizvodnji, inženjeringu, održavanju poslovnih procesa i upravljanja od vrha do dna.

Kaizen se odnosi na aktivnosti koje kontinuirano poboljšavaju sve funkcije i uključuju zaposlenike od izvršnog direktora do radnika u skupštini.

Elementi Kaizena:

- Radna disciplina
- TPM
- Kanban
- Poboljšanje kvalitete
- Krugovi kvalitete
- Pobljšanje kvalitete
- JIT (just in time)
- Nulta oštećenja
- Pobljšanje male grupe
- Pobljšanje produktivnosti
- Usmjerenost na kupce
- Načela ukupne kontrole kvalitete i statističke kontrole, itd.

BFC SEE Program - U Budvi održana svečana godišnja dodjela BFC SEE certifikata

SEE program podstakao je pokretanje inicijative za njegovu institucionalizaciju kao Business Friendly Environment platforme u okviru koje bi vlade zemalja regije zajedno radile na regulatornoj standardizaciji, a sve u cilju boljeg pozicioniranja jugoistočne Evrope na globalnoj investicionoj mapi s obzirom na to da investitori ovu regiju najčešće vide kao jedno tržište. Zato je cilj uključivanje novih zemalja u BFC SEE.

Kroz BFC SEE **lokalne samouprave dobijaju jasne smjernice kako da kreiraju dobro poslovno okruženje** i uvedu međunarodno priznate standarde efikasne i transparentne lokalne administracije. Među 10 univerzalnih kriterija koje je potrebno da ispune na putu do certifikata jesu strateško planiranje ekonomskog razvoja, predvidljivost troškova poslovanja, planiranje razvoja infrastrukture i pouzdane komunalne usluge, podrška poduzetništvu, saradnja sa privatnim sektorom i dr.

Certifikat važi tri godine i moguće ga je obnoviti.

Za 2019. godinu

13 certifikata za BiH općine i gradove (7 u Federaciji BiH i 6 u Republici Srpskoj)

Među ovogodišnjim dobitnicima BFC SEE certifikata našli su se sljedeći gradovi i općine iz Bosne i Hercegovine: Banja Luka, Bihać, Bosanska Krupa, Bijeljina, Brod, Kakanj, Maglaj, Novi Grad, Prnjavor, Tešanj, Trebinje, Zavidovići i Žepče.

Tel. +387 32 462 161 Fax +387 32 441 230

BFC mreža za povoljno poslovno okruženje u jugoistočnoj Evropi je 24.10.2019. godine uručila predstavnicima 15 gradova i općina iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije certifikate koji potvrđuju da je riječ o lokalnim samoupravama po mjeri privrede. Za 39.000 poduzetnika i privrednih društava, kao i 900.000 građana koji u njima žive, to znači da mogu računati na **usluge lokalne administracije po najvišim međunarodnim standardima**.

Broj lokalnih samouprava iz regije koje su dosad sticale certifikat popeo se na 54, dok su još 33 u procesu certifikacije. Analize su pokazale da su uvjeti za poslovanje u tim sredinama 70% bolji nego u gradovima i općinama koje nemaju ovaj pečat kvaliteta, a gotovo tri puta su uspješnije u privlačenju investicija.

Program certifikacije općina i gradova za povoljnim poslovnim okruženjem u jugoistočnoj Evropi (BFC SEE) od 2012. godine sprovodi više od 20 institucija i organizacija iz Hrvatske, Sjeverne Makedonije, BiH, Crne Gore i Srbije. Podršku programu dala je Vlada Njemačke putem GIZ Otvorenog regionalnog fonda za modernizaciju općinskih usluga.

BFC SEE program dokazao se ne samo kao dobar instrument za unaprjeđenje usluga na lokalnom nivou već i kao odlična platforma za unaprjeđenje regionalne saradnje kroz razmjenu iskustava i dobrih reformskih praksi kao što su elektronske građevinske dozvole, pojednostavljena registracija sezonskih radnika, reforma katastra i druge – izjavio je ambasador Njemačke u Crnoj Gori Robert Veber na otvaranju ceremonije dodjele certifikata u okviru "Konferencije o ekonomiji Montenegro 2019" u Budvi.

Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH
Štrosmajerova 11 • 72000 Zenica • BiH

Projekt "Sunshine for Children" - Ugrađeni solarni kolektori na zgradi JU Dom-Porodica u Zenici

- **REZ Agencija pružila tehničku asistenciju JU Dom-Porodica za projekt "Sunshine for Children" (Sunce za djecu).**

Nakon što je Ambasada Republike Češke u Sarajevu objavila "Javni poziv za prijavu malih lokalnih projekata za 2019. godinu" u kojemu je, kao jedno od glavnih usmjerenja, bila potreba za implementacijom **aktivnosti u sektoru obnovljivih izvora energije**, JU Dom-Porodica u Zenici uspješno je aplicirala svojim projektom "Sunshine for Children" (Sunce za djecu).

Glavni cilj projekta bio je smanjiti troškove

električne energije ove ustanove djelomičnom zamjenom klasičnog izvora napajanja obnovljivom energijom uz korištenje solarnih krovnih ploča, odnosno uspostavom sistema za grijanje 3.000 litara vode dnevno za potrebe kuhinje i vešeraja. Tijekom implementacije, solarni kolektori postavljeni su na južnoj strani krova, uz godišnju uštedu energije od 30.300 kWh i finansijsku uštedu od oko 6.000 KM godišnje.

Ceremoniji upriličenoj 22.10.2019. godine povodom završetka implementacije projekta prisustvovala je delegacija Ambasade Republike Češke na čelu sa Ambasadorom Jakubom Skalníkom, kao i Sumeja Mujkanović, pomoćnica gradonačelnika Zenice.

REZ Agencija je pružala tehničku asistenciju JU Dom-Porodica tijekom procesa pripreme, apliciranja, implementacije i izvještavanja o projektnim aktivnostima.

**Jedanaest generacija
CISCO Akademije mrežnih tehnologija
REZ Agencije**

Pet polaznika XI generacije CISCO Akademije REZ Agencije je u septembru 2019. godine, uspješno završilo obuku i dobilo završni certifikat za program "CCNA Routing & Switching".

Kroz obuku jedanaest generacija u periodu od 2007. - 2019. godine, ukupno 144 polaznika su završili CISCO obuku na Akademiji u REZ Agenciji, te su kroz teorijski i praktični dio stekli znanje potrebno za dizajniranje, izgradnju i održavanje manjih i srednjih kompjuterskih mreža. **Spisak certificiranih polaznika svih 11 generacija dostupan je na web stranici Cisco Akademije <https://www.ciscoacademy.ba/>**

CISCO certifikati su priznati u cijelom svijetu, jer garantuju posjedovanje praktičnih i teoretskih znanja neophodnih za kvalitetno projektovanje mrežnih sistema, njihovu uspostavu i održavanje u institucijama i

firmama svih djelatnosti.

Vlasnici završnog certifikata iz XI generacije CISCO Akademije mrežnih tehnologija su:

1. Elis Sujoldžić
2. Miodrag Tučić
3. Benjamin Bajramović
4. Semir Selimović
5. Samedin Tutnjić

**Najava sajma
Timod EXPO 2020**

Općina Travnik u saradnji sa **Regionalnom razvojnom agencijom za Centralnu BiH - REZ** je organizirala prvi **Sajam tekstila kože i obuće "Timod Expo"** koji se održao u Travniku u periodu od 24 do 26 aprila 2019. godine pod pokroviteljstvom Vlade SBK/KSB, Ministarstva privrede SBK/KSB, kao i uz podršku drugih institucija i partnera.

Riječ je o poslovnoj manifestaciji sa međunarodnim učesćem koja okuplja na jednom mjestu predstavnike sektora **tekstila, kože, obuće, dobavljače mašina** i opreme iz ove industrijske branše i druge aktere iz lanca vrijednosti predmetnih branši.

Na prvom specijaliziranom sajmu tekstila, obuće i kože učesće je uzelo 30 izlagača koji su dolazili iz pet zemalja: Italija, Srbija, Poljska, Slovenija i BiH.

Drugi sajam **Timod EXPO 2020** održat će se od **28. do 30. maja 2020. godine**.

